

รายงานการศึกษาดูงาน
(Educational Trip Report)

เครือรัฐออสเตรเลีย
(The Commonwealth of Australia)

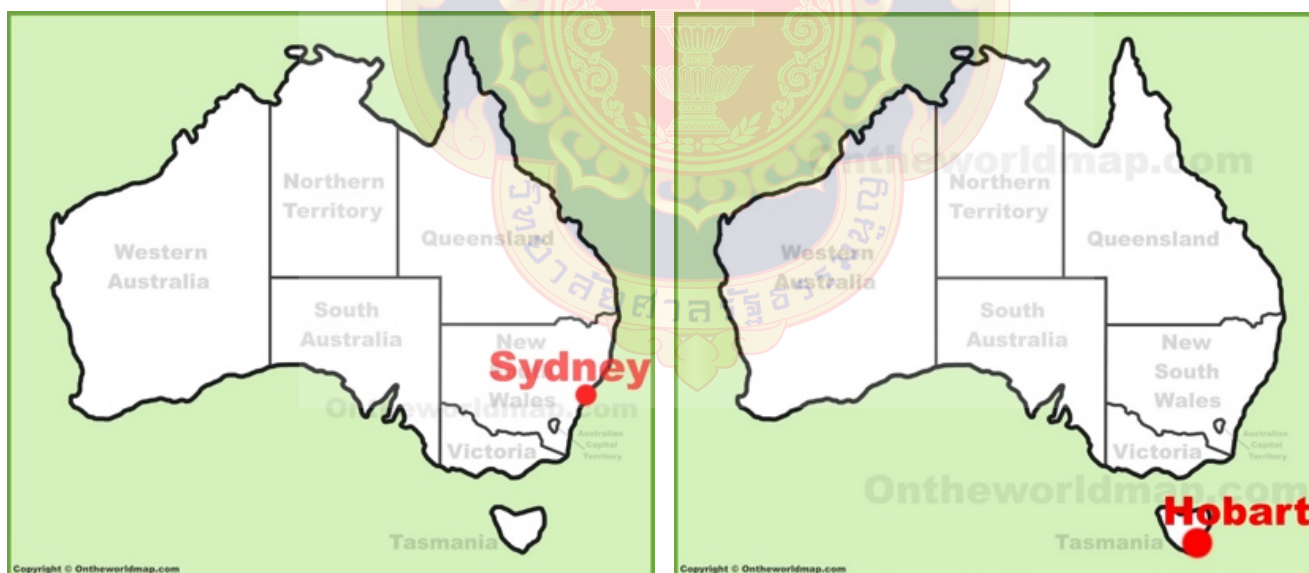
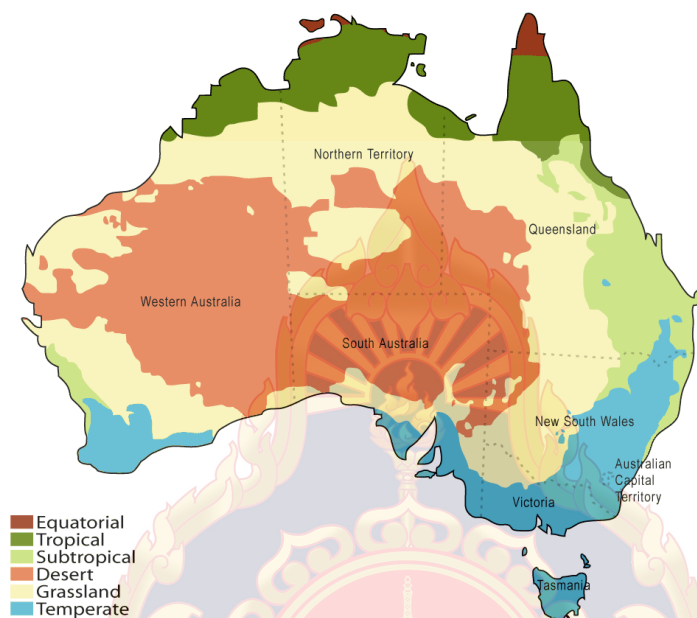
รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 7
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อมูลทั่วไป เครือรัฐออสเตรเลีย

1. ข้อมูลทั่วไป

แผนที่ออสเตรเลีย

สภาพภูมิประเทศ

ออสเตรเลียมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในหลาย ๆ ด้าน ในจำนวนทวีปทั้งเจ็ดของโลก ออสเตรเลียเป็นทวีปเดียวที่มีชนชาติเดียวอาศัยอยู่ มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดในโลก เพียงแค่ตารางกิโลเมตรละสองคนเท่านั้น ออสเตรเลียเป็นผืนแผ่นดินที่เก่าแก่ที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง และเป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่หกของโลก นอกจากนี้ออสเตรเลียยังเป็นทวีปที่แห้งแล้งที่สุดด้วย ดังนั้น น้ำจึงเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากในพื้นที่ส่วนใหญ่ของออสเตรเลีย

พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศมีดินไม่อุดมสมบูรณ์ และมีเพียงแค่ร้อยละ 6 ของที่ดินทั้งหมดที่เหมาะสมสำหรับการกสิกรรม พื้นที่แห้งแล้งกลางประเทศเรียกว่าพื้นที่ 'เอาท์แบ็ค' (Outback) หรือชนบทห่างไกล คนที่อาศัยอยู่และทำงานในพื้นที่ห่างไกลและสิ่งแวดล้อมที่ทุรกันดารนี้ได้รับความนับถืออย่างมาก เรื่องราวของเขาหลาย ๆ คนก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าสืบทอดของออสเตรเลียไปแล้ว

เนื่องจากออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ ภูมิอากาศจึงมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามพื้นที่ของทวีป

ทางตอนเหนือของออสเตรเลียเป็นบริเวณเขตร้อน

ในตอนกลางประเทศเป็นทะเลทราย

ทางใต้ลงไปอุณหภูมิสามารถเปลี่ยนจากฤดูหนาวที่เย็นเยือกและมีหิมะบนภูเขา เป็นคลื่นอากาศร้อนในฤดูร้อนได้ โดยออสเตรเลียประกอบด้วย 6 มลรัฐ คือ

1. มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales)
2. มลรัฐวิกตอเรีย (Victoria)
3. มลรัฐควีนส์แลนด์ (Queensland)
4. มลรัฐออสเตรเลียใต้ (South Australia)
5. มลรัฐออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia)
6. มลรัฐแทสเมเนีย (Tasmania)

นอกจากรัฐทั้งหกและเขตปกครองตนเองทั้งสองเขตบนแผ่นดินใหญ่แล้ว รัฐบาลออสเตรเลียก็ยังมีหน้าที่ดูแลบริหารเขตปกครองอื่น ๆ ด้วย เช่น หมู่เกาะแอสมอร์และคาร์เทียร์ (Ashmore and Cartier) เกาะคริสต์มาส (Christmas) หมู่เกาะโคโคส (Cocos) หรือในอีกชื่อหนึ่งคือ คีลลิง (Keeling) เกาะเฮิร์ด (Heard) และหมู่เกาะแมคโดนัลด์ (McDonald) ในเขตปกครองตนเองแอนตาร์กติกแห่งออสเตรเลีย (Australian Antarctic Territory) และเกาะนอร์โฟล์ก (Norfolk)

สกุลเงินและเวลา

สกุลเงิน 1 AUD = 21.16 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2562)
เวลา : เร็วกว่าประเทศไทย 3 ชั่วโมง

ประวัติศาสตร์ความเป็นมา

ออสเตรเลีย (Australia) หรือชื่อทางการคือ เครือรัฐออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia) เป็นประเทศซึ่งประกอบด้วยแผ่นดินหลักของทวีปออสเตรเลีย , เกาะแทสเมเนีย และเกาะอื่น ๆ ในมหาสมุทรอินเดีย แปซิฟิก และมหาสมุทรทางใต้ เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับหกของโลก ออสเตรเลียมีพรมแดนติดกับ อินโดนีเซีย ปาปัวนิวกินี และติมอร์ – เลสเต ทางเหนือติดกับหมู่เกาะโซโลมอน วานูอาตู ทางตะวันออกเฉียงเหนือติดกับนิวแคลิโดเนีย ทางตะวันออกเฉียงใต้ติดกับนิวซีแลนด์¹

ชาวยุโรปที่เทียบฝั่งออสเตรเลียและขึ้นบกเป็นคนแรกคือ วิลเลียม ยันส์โซน นักสำรวจชาวดัตช์ ขึ้นฝั่งในปี ค.ศ. 1606 พร้อมกับนักสำรวจอีก 29 คน โดยได้สำรวจชายฝั่งทางตะวันตกและทางใต้ ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และตั้งชื่อทวีปใหม่นี้ว่า "นิวฮอลแลนด์" และมีการขึ้นฝั่งในบริเวณต่าง ๆ เพื่อสำรวจเรื่อยมา จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1770 เมื่อเรือโท เจมส์ คุก ร่างแผนที่ชายฝั่งตะวันออกของออสเตรเลียให้กับ

¹ <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศออสเตรเลีย>

สหราชอาณาจักรและกลับไปพร้อมกับคำบอกเล่าที่ตั้งรกรากที่อ่าวบอทานี (ปัจจุบันคือบริเวณเมืองซิดนีย์ มลรัฐนิวเซาท์เวลส์²

จากนั้นได้มีกองเรือที่หนึ่งจากอังกฤษเดินทางมาถึงอ่าวบอทานีในเดือนมกราคม ค.ศ. 1788 เพื่อตั้งถิ่นฐานคน อังกฤษได้ตั้งอาณานิคมอื่น ๆ บนทวีป และนักสำรวจชาวยุโรปคนอื่น ๆ ได้สำรวจลึกเข้าไปในส่วนในของทวีป การเข้ามาของชาวยุโรปทำให้ชาวออสเตรเลียพื้นเมืองถูกรุกราน และมีจำนวนประชากรลดลงเนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บและความขัดแย้งกับชาวยุโรป³

ค.ศ. 1851 เอเดเวิร์ด ฮาร์กรีฟส์ ค้นพบสายแร่ทองในบริเวณที่เรียกว่าโอฟีร์ (Ophir) มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ นำมาสู่ยุคที่เรียกว่า “ยุคตื่นทอง” ยุคดังกล่าวนำผู้คนจำนวนมากเดินทางมาออสเตรเลียเพื่อค้นหาแร่ทองคำ⁴ การตื่นทองได้นำความรุ่งเรืองมาสู่ทวีปแห่งนี้ จนทำให้มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น และมีความจำเป็นต้องจัดระเบียบการปกครอง ทำให้ต่อมาชาวอาณานิคมอังกฤษในทั้งหกอาณานิคมจึงเริ่มการปกครองตนเองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาวอาณานิคมก็ได้จัดทำประชามติเพื่อรวมตัวกันสถาปนาเป็นสหพันธรัฐใน ค.ศ. 1901 นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาประวัติศาสตร์ของออสเตรเลียสมัยใหม่จึงเริ่มต้นขึ้น⁵

ข้อมูลอื่น ๆ ที่สำคัญ

พื้นที่ : 7,692,000 ตร.กม. (ไทย 513,120 ตร.กม.)

เมืองหลวง : กรุงแคนเบอร์รา (Canberra)

ประชากร : 24 ล้านคน⁶ (ไทย 66 ล้านคน)

ภาษาราชการ : อังกฤษ

ศาสนา : คริสต์ ร้อยละ 22.6 (โรมันคาทอลิก คริสต์ ร้อยละ 15.7 (นิกายอื่นๆ

คริสต์ ร้อยละ 13.1 (แองกลิกัน ไม่ระบุ ร้อยละ 30.1 (ไม่นับถือศาสนา อื่น ๆ ร้อยละ 18.3 (ศาสนาอื่น ๆ

พระประมุข : สมเด็จพระราชินีนาถ เอลิซาเบธ ที่ 2 (สมเด็จพระราชินีนาถ

ผู้สำเร็จราชการ : ฯพณฯ เซอร์ปีเตอร์ คอสโกรฟ

(H.E. General the Honourable Sir Peter Cosgrove)

นายกรัฐมนตรี : นายสกอตต์ จอห์น มอร์ริสัน (The Honourable Scott John Morrison)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ : นางมาริส เพย์น

(Senator the Honourable Marise Payne)

วันชาติ 26 มกราคม 2444

วันสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย 19 ธันวาคม 2495 (ค.ศ. 1952)

GDP 1,390 ล้าน USD

GDP per Capita 51,886 USD

GDP Growth ร้อยละ 2.2

² <https://th.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย>

³ เฟิ่งอ่าง

⁴ http://www.gustotour.com/info_australia.html

⁵ อ่างแล้ว , ประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย

⁶ ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม 2562

สกุลเงิน 1 AUD = 21.16 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2562)

เวลา : เร็วกว่าไทย 3 ชั่วโมง

อัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 2.0

ทรัพยากรสำคัญ แร่เหล็ก ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ อะลูมิเนียม ทองคำ ไม้

อุตสาหกรรมหลัก รถยนต์ จักรกล เหมืองแร่ เคมีภัณฑ์ อาหารแปรรูป การเงินการธนาคาร

การศึกษา

สินค้าส่งออกที่สำคัญ สินแร่โลหะ ถ่านหิน ทองคำ ก๊าซธรรมชาติ และเนื้อวัว

ตลาดส่งออกที่สำคัญ จีน, ญี่ปุ่น, สหรัฐอเมริกา, เกาหลีใต้, อินเดีย

สินค้านำเข้าที่สำคัญ รถยนต์ น้ำมันปิโตรเลียม อุปกรณ์และชิ้นส่วนการติดต่อสื่อสาร

คอมพิวเตอร์และยา/เภสัชภัณฑ์

ตลาดนำเข้าที่สำคัญ จีน, สหรัฐอเมริกา, ญี่ปุ่น, ไทย, เกาหลีใต้⁷

2. ความสัมพันธ์กับไทย

ภาพรวมความสัมพันธ์ทวิภาคี

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับออสเตรเลียอยู่ในระดับดีและใกล้ชิดมีความร่วมมือครอบคลุมหลายมิติ และมีการเยือนไทยของบุคคลระดับสูงจากฝ่ายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดย นาง Julie Bishop รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศออสเตรเลียในขณะนั้น ได้เดินทางมาเยือนไทยอย่างเป็นทางการเมื่อเดือน พ.ศ. 2558 นับเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศตะวันตกประเทศแรกที่เดินทางมาเยือนไทย

ปี พ.ศ. 2560 (19 ธ.ค. เป็นปีครบรอบ 65 ปีความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - ออสเตรเลีย ไทยจึงจะผลักดันให้มีการเยือนระดับสูงระหว่างกัน และกระทรวงวัฒนธรรมจะจัดการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 และถือเป็นส่วนหนึ่งของการฉลองความสัมพันธ์ 65 ปี ไทย - ออสเตรเลีย

ด้านเศรษฐกิจ

ออสเตรเลียเป็นคู่ค้าอันดับ 8 ของไทย ในขณะที่ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ 8 ของออสเตรเลีย โดยไทยเป็นหนึ่งใน 9 ประเทศ (นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ซิลิ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีน) ที่ลงนามความตกลงการค้าเสรี (Thailand-Australia Free Trade Agreement - TAFTA) กับออสเตรเลีย และออสเตรเลียเป็นประเทศแรกที่ไทยลงนามความตกลงเขตการค้าเสรี เมื่อปี พ.ศ. 2558 โดยหลังจากที่มีการบังคับใช้ความตกลง TAFTA จนถึงปัจจุบัน ปริมาณการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียเพิ่มขึ้น 3 เท่า เมื่อเทียบกับก่อนที่ TAFTA จะมีผลบังคับใช้

ในปี พ.ศ. 2559 มูลค่าการค้ารวม ระหว่างไทยและออสเตรเลียคิดเป็น 13,599.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า 8,218.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณการลงทุนของออสเตรเลียในประเทศไทยมีมูลค่ารวมประมาณ 2,556 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การลงทุนของออสเตรเลีย

⁷ <http://www.mfa.go.th/aspa/th/information/7075/77386-ออสเตรเลีย.html>

ส่วนใหญ่จะเป็นการถือหุ้นมากกว่าการลงทุน การลงทุนส่วนมากเป็นประเภทอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ และเครื่องจักร รองลงมา ได้แก่ สาขาผลิตผลจากการเกษตร อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องไฟฟ้า บริการและ สาธารณูปโภค สาขาอุตสาหกรรมเบา รวมทั้งการลงทุนประเภทธุรกิจบริการ อาทิ การพัฒนาซอฟต์แวร์ ศูนย์กระจายสินค้า

การลงทุนของไทยในออสเตรเลียมีมูลค่ารวมประมาณ 3,104 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่วนมากอยู่ในสาขาพลังงาน เหมืองแร่ และธุรกิจโรงแรม บริษัทขนาดใหญ่ของไทยที่มีการลงทุนในออสเตรเลีย ได้แก่ บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัทน้ำตาลมิตรผล จำกัด บริษัท ไมเนอร์ฟู้ดกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท บ้านปู อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี โฮลดิ้ง บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท เพอร์เซอร์แอนด์นีฟ (บริษัท เอฟแอนด์เอ็น จำกัด (บริษัทในเครือไทยเบฟเวอเรจ จำกัด

การท่องเที่ยว

ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวออสเตรเลียเดินทางมาไทยประมาณ 8 - 8.8 แสนคน และมีนักท่องเที่ยวไทยไปออสเตรเลียประมาณปีละ 7- 8 หมื่นคน

ด้านการศึกษา

ไทยกับออสเตรเลียลงนามใน MOU ด้านการศึกษาฉบับแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 และได้ลงนามใน MOU ฉบับที่ 2 ไปเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 และ MOU ฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง และกระทรวงศึกษาธิการของไทยและของออสเตรเลียได้ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงแก้ไข MOU การศึกษาฉบับใหม่แล้ว และได้มีการลงนามไปเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ทั้งนี้ ไทยและออสเตรเลียได้จัดประชุมคณะทำงานร่วม (Joint Working Group – JWG) ด้านการศึกษารั้งที่ 4 ที่กรุงแคนเบอร์รา เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2558

ไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ออสเตรเลียส่งนักศึกษาภายใต้ทุนแผนโคลัมโบฉบับใหม่ (New Colombo Plan) ร่วมกับประเทศในอินโดแปซิฟิกจำนวน 32 ประเทศ โดยนาง Julie Bishop รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศออสเตรเลียในขณะนั้น ได้ร่วมกับ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย เปิดตัวโครงการดังกล่าวอย่างเป็นทางการ ระหว่างการเยือนประเทศไทยเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2559 มีนักศึกษาชาวออสเตรเลียตอบรับเดินทางเข้ามาศึกษา ทำวิจัย และฝึกงานที่ประเทศไทยจำนวน 153 คน แบ่งเป็น ทุนการศึกษาเต็ม จำนวน 5 คน และทุนการศึกษาระยะสั้น 148 คน

ความสัมพันธ์กับศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นายไมเคิล เคอร์บี เอซี ซีเอ็มจี อดีตผู้พิพากษาศาลสูงเครือรัฐออสเตรเลีย ให้เกียรติเป็นผู้บรรยายพิเศษในกิจกรรมดินเนอร์ ทอล์ค เนื่องในพิธีปัจฉิมนิเทศผู้ศึกษาอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป. รุ่นที่ 1 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2556 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

นายอนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ให้การต้อนรับ นายไมเคิล เคอร์บี ซีอีเอ็มจี อดีตผู้พิพากษาศาลสูงเครือรัฐออสเตรเลีย ในโอกาสที่เข้าเยี่ยมคารวะประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ ณ ห้องรับรอง ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

3. การเมืองการปกครอง

โครงสร้างการปกครองภายนอกของออสเตรเลีย ประกอบด้วย รัฐบาลของจักรภพ (the Commonwealth government) หรือ รัฐบาลสหพันธรัฐ (the federal government) มีหน้าที่ในภารกิจในระดับชาติ เช่น การระหว่างประเทศ การป้องกันประเทศ เป็นต้น⁸

การปกครองชั้นที่สองของออสเตรเลียคือการปกครองระดับมลรัฐ (state) ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 6 มลรัฐและ 2 ดินแดน ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ละมลรัฐจะมีสภา (ทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ รวมถึงการมีรัฐธรรมนูญ (constitution) เป็นของตนเอง⁹

รัฐบาลกลางของออสเตรเลียและของมลรัฐแต่ละมลรัฐจะมีกระทรวง ทบวง กรม ของตนเอง แยกออกจากกัน กระทรวง ทบวง กรม ของมลรัฐดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับมลรัฐนั้นโดยเฉพาะ ส่วนกระทรวง ทบวง กรม ของส่วนกลางดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับทุก ๆ มลรัฐเป็นส่วนรวม นอกเหนือจากนั้นข้าราชการประจำของส่วนกลางและของมลรัฐแต่ละมลรัฐก็จะเป็นคนละชุดกัน ต่างฝ่ายต่างมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของตนเอง¹⁰

⁸ อ่างแล้ว , ข้อมูลออสเตรเลีย

⁹ เฟิ่งอ่าง

¹⁰ เฟิ่งอ่าง

ในปี ค.ศ. 1793 เริ่มมีผู้อพยพเสรีจากประเทศต่าง ๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานตามชายฝั่งต่าง ๆ ของออสเตรเลีย โดยเฉพาะเกาะแทสเมเนีย (Tasmania) และมีการตั้งเป็นอาณานิคม อังกฤษได้ประกาศสิทธิในฝั่งตะวันตกของออสเตรเลียในปี ค.ศ. 1829 และเริ่มมีการตั้งอาณานิคมแยกขึ้นมาอีกหลายแห่ง ได้แก่ ออสเตรเลียใต้ (South Australia) วิกตอเรีย (Victoria) และควีนสแลนด์ (Queensland) แยกออกมาจากนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) และตามด้วยออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia) ในช่วงเวลานี้เองที่ระบบกฎหมายของอังกฤษ (English law) ได้รับการปลูกฝังไปในการปกครองของบรรดาอาณานิคม ฉะนั้น แนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากรัฐธรรมนูญอังกฤษภายใต้มหาบัตร Magna Carta คำขอสิทธิ Petition of Rights และ Bill of Rights 1689 จึงได้รับการปลูกฝังในรัฐอาณานิคม มีการปกครองตนเองในระบบรัฐสภาภายในรัฐอาณานิคมต่าง ๆ ซึ่งถอดรูปแบบมาจากอังกฤษ ตัวอย่างเช่น สภานิติบัญญัติแห่งนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales Legislative Council) ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1825 เป็นสภานิติบัญญัติที่เก่าแก่ที่สุดในออสเตรเลียระหว่างปี ค.ศ. 1848 - 1868 มีการรณรงค์ให้ยกเลิกการขนส่งนักโทษเข้ามาในดินแดนอาณานิคมของอังกฤษ และภายหลังการขนส่งนักโทษได้ยุติอย่างเป็นทางการรัฐอาณานิคมได้รวมตัวกันเป็นสหพันธรัฐภายใต้เครือรัฐออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia) ในปี ค.ศ. 1901 ประกอบด้วย 6 รัฐ ได้แก่

1. มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales)
2. มลรัฐวิกตอเรีย (Victoria)
3. มลรัฐควีนสแลนด์ (Queensland)
4. มลรัฐออสเตรเลียใต้ (South Australia)
5. มลรัฐออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia)
6. มลรัฐแทสเมเนีย (Tasmania)

โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ (Constitution of the Commonwealth of Australia 1901) ตรงจุดนี้เองที่ออสเตรเลียรับเอาแนวคิดเรื่องสหพันธรัฐ (Federation) ของสหรัฐอเมริกา มาผสมผสานกับระบบรัฐสภาของอังกฤษ¹¹

ออสเตรเลียได้ส่งทหารเข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ 1 ร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร ประกอบด้วย อังกฤษ รัสเซียและฝรั่งเศส และภายหลังสงครามโลกฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ ออสเตรเลียจึงได้รับการรับรองสถานะให้เป็นรัฐในกฎหมายระหว่างประเทศและระดับระหว่างประเทศ รัฐบาลอังกฤษได้ให้หลักประกันแก่รัฐในเครือจักรภพ รวมทั้งออสเตรเลียภายใต้ Statute of Westminster 1931 ว่าเป็นทุกรัฐในเครือจักรภพของอังกฤษ มีอธิปไตยในการปกครองตนเองโดยมีรัฐบาลที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทั้งกิจการภายในและกิจการภายนอกอย่างเสรี และให้มีกษัตริย์แห่งราชวงศ์อังกฤษเป็นประมุขของรัฐ รัฐบาลออสเตรเลียได้ให้การรับรอง Statute of Westminster 1931 ดังกล่าวในปี ค.ศ. 1942 นับเป็นการยุติบทบาทของรัฐบาลอังกฤษในกิจการของประเทศออสเตรเลีย¹²

ปัจจุบันออสเตรเลียมีการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเป็นรูปแบบผสม กล่าวคือ มีการปกครองในระบบรัฐสภาตามแบบของอังกฤษและมีรูปแบบรัฐบาลเป็นสหพันธรัฐแบบสหรัฐอเมริกา และมีโครงสร้างของสถาบันทางการเมืองของออสเตรเลียสรุปได้ ดังนี้¹³

¹¹ รัฐธรรมนูญกับประเพณีทางรัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย (Constitution and the Conventions in Australia) ,

ผศ. ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี , รัฐสภาสาร ปีที่ 66 ฉบับที่ 3 เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2561 , หน้า 36

¹² เฟ็งอ้าง , หน้า 37

¹³ เฟ็งอ้าง , หน้า 37

ประมุขแห่งรัฐ (Head of the State) คือกษัตริย์แห่งราชวงศ์อังกฤษ โดยมีตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ (Governor - General) ซึ่งแต่งตั้งจากกษัตริย์แห่งราชวงศ์อังกฤษเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยมีอำนาจบริหารราชการแผ่นดินทั้งปวงในออสเตรเลีย อำนาจดังกล่าวรวมทั้งการแต่งตั้งและถอดถอนนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี ผู้พิพากษา และตำแหน่งสำคัญ ๆ อำนาจในการยุบสภา อำนาจในการให้ความเห็นชอบกฎหมาย และอำนาจลงนามบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น¹⁴

ฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative) มีรัฐสภาของออสเตรเลียซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการตรากฎหมาย รัฐสภาของออสเตรเลียเป็นระบบสองสภา (Bicameral) โดยได้รับอิทธิพลมาจากระบบ “Westminster System” ของอังกฤษและระบบ “Federalism” ของสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ สภาล่างหรือสภาผู้แทนราษฎร (House of Representative) ถอดแบบมาจากอังกฤษทำหน้าที่ในการออกกฎหมายและวางแผนในการปฏิบัติให้แก่ฝ่ายบริหารและตุลาการ และสภาสูงหรือวุฒิสภา (Senate) ซึ่งถอดแบบมาจากรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่เป็นผู้กั้นกรองกฎหมาย ฝ่ายบริหาร (Executive) มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร (Head of the Government) และมีคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่ภายใต้ความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎร (สภาล่าง) ฉะนั้น นายกรัฐมนตรีจะต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลแนวความคิดของระบบรัฐสภาอังกฤษ การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีในออสเตรเลียมีประเพณีสำคัญอยู่ประการหนึ่งคือ รัฐมนตรีมีความรับผิดชอบทั้งคณะในมติการตัดสินใจ หรือนโยบายของคณะรัฐมนตรี หากรัฐมนตรีคนใดไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องลาออกจากตำแหน่งเพื่อแสดงความรับผิดชอบ¹⁵

ฝ่ายตุลาการ (Judicial) ซึ่งแต่งตั้งโดยข้าหลวงใหญ่ (Governor - General) ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี จะเห็นได้ว่าผู้พิพากษาในออสเตรเลียมาจากการแต่งตั้ง โดยคัดเลือกจากผู้มีประสบการณ์ในสาขานิติศาสตร์ อาทิ ที่ปรึกษากฎหมาย (Lawyers) ทนายความในชั้นศาล (Advocates) นักกฎหมาย (Jurists) อัยการ (Attorneys) หรือ อาจารย์มหาวิทยาลัย (Scholars)¹⁶

ศาลสูงของออสเตรเลีย (High Court of Australia) มีอำนาจควบคุมและตรวจสอบกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติและการกระทำของรัฐบาลและให้เป็นที่ยุติ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลสูงออสเตรเลียมีลักษณะคล้ายคลึงกับศาลรัฐธรรมนูญไทยในเรื่องการควบคุมกฎหมายที่ตราขึ้นของฝ่ายนิติบัญญัติ (Acts of Parliament) และศาลปกครองของไทยในเรื่องการตรวจสอบกฎหมายลำดับรองและการกระทำของฝ่ายบริหาร (Acts of Government)¹⁷

รัฐและการปกครองภายในรัฐ (State and Local Government) ออสเตรเลียประกอบด้วย 6 มลรัฐตั้งกล่าวข้างต้น และมีเขตการปกครองเพิ่มเติม 2 เขต ได้แก่ เขตเมืองหลวง (Australian Capital Territory) กับ นอร์เทิร์นเทร์ริทอรี (Northern Territory) โดยแต่ละมลรัฐจะมีรัฐบาลและสภาท้องถิ่น สภาท้องถิ่นจะประกอบด้วยสภาสูงและสภาล่าง ยกเว้นในมลรัฐควีนส์แลนด์และเขตการปกครองเพิ่มเติม 2 เขต ซึ่งมีเพียงสภาเดียวการปกครองภายในรัฐจะมีนายกรัฐมนตรี (Premier) เป็นหัวหน้าของรัฐบาลท้องถิ่น ลักษณะคล้ายคลึงกับรูปแบบรัฐบาลในสหรัฐอเมริกา และมีข้าหลวงประจำรัฐ (Governor) ทำหน้าที่เหมือนข้าหลวงใหญ่ (Governor - General) แต่ในระดับที่รองลงมา¹⁸

¹⁴ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

¹⁵ เฟ็งอั้ง , หน้า 38

¹⁶ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

¹⁷ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

¹⁸ เฟ็งอั้ง , หน้า 39

4. ระบบกฎหมาย

รัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย

ออสเตรเลียเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญอันเป็นต้นธารในการรักษาหลักนิติธรรมเป็นประชาธิปไตยระบอบกษัตริย์ รัฐธรรมนูญที่เป็นรูปแบบจริง ๆ ของประเทศออสเตรเลียได้ตราขึ้นในปี ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443 และหลังจากมีคำพิพากษาของศาลสูงออสเตรเลียคดีที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญคดีหนึ่งที่ระบุว่า หลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญออสเตรเลียเป็นเจตนารมณ์ของประชาชนชาวออสเตรเลีย เนื่องมาจากการที่ประชาชนชาวออสเตรเลียได้ลงคะแนนเสียงเป็นประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญของออสเตรเลียด้วย จึงถือตามกันมาในเวลาต่อมาว่าหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญออสเตรเลียเป็นเจตนารมณ์ของประชาชนชาวออสเตรเลีย¹⁹

การแก้ไขรัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย กำหนดกระบวนการขั้นตอนการแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในหมวด 8 มาตรา 128 เริ่มแรก รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจะต้องได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาตามลำดับ แต่ในท้ายที่สุดก่อนที่รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจะมีผลบังคับใช้ทุกครั้งไม่ว่าจะแก้ไขเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ จะแก้ไขเพิ่มเติมเพียงมาตราเดียวหรือหลายมาตราหรือจะแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องสถาบันการเมืองหรือเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ล้วนต้องผ่านการออกเสียงประชามติโดยประชาชนชาวออสเตรเลียผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนทั้งสิ้น ถ้ารัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้รับความเห็นชอบของสภาใดสภาหนึ่งเพียงสภาเดียว เช่น สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแต่วุฒิสภาลงมติคัดค้านรัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นอำนาจของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ของออสเตรเลีย (Governor - General) ซึ่งทำหน้าที่ประมุขของออสเตรเลียแทนสมเด็จพระมหากษัตริย์หรือสมเด็จพระราชินีนาถแห่งสหราชอาณาจักรเป็นผู้ตัดสินว่าจะนำรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนั้นไปให้ประชาชนออกเสียงประชามติหรือไม่²⁰

หลักเกณฑ์การออกเสียงประชามติของออสเตรเลียนั้น รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจะมีผลบังคับใช้เมื่อผ่านเกณฑ์เสียงข้างมากสองระดับ (Double Majority)²¹

ระดับแรกจำนวนคะแนนเสียงที่เห็นด้วยของประชาชนทั่วประเทศต้องสูงเกินร้อยละ 50 ของจำนวนผู้ไปลงประชามติทั้งหมด (ไม่นับบัตรเสีย การตัดสินใจในระดับนี้จึงเป็นการตัดสินใจเสียงข้างมากโดยนับคะแนนรวมของประชาชนชาวออสเตรเลียทั่วประเทศไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในรัฐไหนก็ตาม ตัวอย่างเช่นในการออกเสียงประชามติครั้งหนึ่งมีประชาชนชาวออสเตรเลียลงมติเห็นด้วย 100 เสียง ไม่เห็นด้วย 50 เสียง มีบัตรเสีย 50 ใบ ฐานที่นำมาใช้คำนวณ คือ 100 + 50 คือ 150 เสียงเท่านั้น ร้อยละ 50 ของ 150 คือ 75 เสียง ในกรณีนี้ มีผู้ลงมติเห็นด้วยถึง 100 เสียง จึงผ่านเกณฑ์เสียงข้างมากในระดับแรกนี้ไปได้²²

ระดับที่สอง คือ เสียงข้างมากของรัฐ กล่าวคือในบรรดามลรัฐทั้ง 6 มลรัฐ ของออสเตรเลียต้องมีประชาชนเกินกว่าร้อยละ 50 ของผู้ไปลงประชามติทั้งหมด (ไม่นับบัตรเสีย) ใน 4 มลรัฐขึ้นไปเห็นด้วย

¹⁹ กลุ่มที่ 1 การฝึกอบรมหลักสูตร “การบริหารจัดการ เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” , ระบบกฎหมาย ระบบศาล และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการพิจารณาคดีของศาล : กรณีศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย , หน้า 8 , (เอกสารอัดสำเนา

²⁰ เฟ็งอั้ง, หน้าเดียวกัน

²¹ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

²² เฟ็งอั้ง , หน้า 8 - 9

กับรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ถ้ามีประชาชนเพียง 3 มลรัฐที่เห็นด้วยแม้ว่าจะแนรวมทั้งประเทศในระดับที่หนึ่งจะเกินร้อยละ 50 ก็ถือว่ารัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนั้นไม่ผ่านการลงประชามติ²³

รัฐธรรมนูญฉบับแรกและการปกครองแบบสหพันธรัฐ

ความพยายามในการจัดตั้งรัฐบาลแบบสหพันธรัฐปรากฏขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1885 โดยมีการจัดตั้งสภาระดับมลรัฐแห่งออสเตรเลีย (Federal Council of Australia) แต่สภาดังกล่าวยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานขอเขตอำนาจและหน้าที่ซึ่งไม่มีความชัดเจน และในช่วงปี ค.ศ. 1890 เป็นต้นมาจนถึง ปี ค.ศ. 1900 มีความพยายามในการจัดตั้งรัฐบาลแบบสหพันธรัฐออสเตรเลีย และมีการจัดทำรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นกฎหมายสูงสุดที่กำหนดกติกาและระเบียบในการปกครองภายในรัฐขึ้นเป็นครั้งแรก²⁴

ในปี ค.ศ. 1900 รัฐบาลอังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองเครือรัฐออสเตรเลียหรือรัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย ค.ศ. 1900 (The Commonwealth of Australia Constitution Act 1900) พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1901 และก่อให้เกิดการรวมตัวกันของรัฐอาณานิคมทั้งหมดเป็นเครือรัฐออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia) ที่ปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน²⁵

รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวซึ่งใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบันบัญญัติรองรับความสัมพันธ์ของอำนาจระหว่างรัฐบาลในแต่ละรัฐอาณานิคม โดยให้มีรัฐบาลกลาง (Federal Government) และรัฐสภาในระดับสหพันธ์ (Federal Parliament) ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศและตรากฎหมายขึ้นเพื่อใช้บังคับตามลำดับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวบัญญัติให้มีกษัตริย์แห่งราชวงศ์อังกฤษเป็นประมุขของรัฐ โดยให้มีตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ (Governor - General) ขึ้นทำหน้าที่แทนพระองค์ และในระยะแรกเริ่มตำแหน่งดังกล่าวถูกแต่งตั้งขึ้นโดยรัฐบาลอังกฤษ กล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญของออสเตรเลียได้ปรับใช้หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญอังกฤษที่ปรากฏในมหากฎบัตร Magna Carta 1215 คำขอสิทธิ Petition of Rights 1628 และพระราชบัญญัติ Bill of Rights 1689²⁶

ระบบกฎหมายและการตีความกฎหมาย

จากระบบการปกครองและรัฐธรรมนูญของออสเตรเลียซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากอังกฤษสู่ระบบกฎหมายและการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายของศาลในออสเตรเลีย ระบบกฎหมายของออสเตรเลียได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมาย Common Law ของอังกฤษ และสำหรับการตีความกฎหมายของศาลก็ได้รับอิทธิพลแนวความคิดและนิติวิธีในการตีความบทบัญญัติกฎหมายมาจากระบบ Common Law ของอังกฤษ²⁷

²³ เฟ็งอ๋าง , หน้า 9

²⁴ อ่างแล้ว , รัฐธรรมนูญกับประเพณีทางรัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย , หน้า 41

²⁵ เฟ็งอ๋าง , หน้า 41

²⁶ เฟ็งอ๋าง , หน้า 41

²⁷ เฟ็งอ๋าง , หน้า 42 - 43

โดยการตีความกฎหมายในออสเตรเลียมีกรอบนิติวิธีที่รัฐสภาเป็นผู้วางหลักไว้ภายใต้พระราชบัญญัติการตีความกฎหมาย ค.ศ. 1901 (Acts Interpretation Act 1901) พระราชบัญญัติดังกล่าวได้วางหลักการเกี่ยวกับการปรับใช้ตัวบทกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศออสเตรเลียและความสัมพันธ์กับกฎหมาย Common Law ของอังกฤษ พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้บัญญัติเรื่องหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาเอกสารและหลักฐานที่บรรดาผู้พิพากษาสามารถใช้ในการตีความกฎหมายได้และรวมถึงหลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมาย โดยเฉพาะการตีความตามความหมายธรรมดาและการตีความกฎหมายตามเจตนารมณ์ของผู้ร่าง แสดงให้เห็นถึงการบัญญัติกรอบนิติวิธีตามทฤษฎี “Literal Rules”, “Mischief Rule” และ “Purposive Approach” ไว้ในกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Statute)²⁸

การตีความรัฐธรรมนูญและประเพณีทางรัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย

ประเพณีทางรัฐธรรมนูญเกี่ยวข้องกับระเบียบแบบแผนประเพณีหรือรูปแบบการประพฤติปฏิบัติขององค์กรทางการเมืองต่าง ๆ หรือบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับดังกล่าว ประเพณีทางรัฐธรรมนูญจึงทำหน้าที่ในการกำหนดกรอบและทิศทางการทำงานและการใช้ดุลพินิจขององค์กรและผู้ใช้อำนาจเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ประเพณีทางรัฐธรรมนูญจึงทำหน้าที่อุดช่องว่างที่เกิดขึ้น²⁹

ประเพณีทางรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นในออสเตรเลียเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการกระทำของฝ่ายการเมือง การใช้และการตีความจึงยังเป็นที่ถกเถียงเนื่องจากถือว่าประเพณียังไม่ตกผลึกกลายเป็นกฎหมาย (ลายลักษณ์อักษร และไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมาย โดยอาจมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ฉะนั้น การใช้และการตีความประเพณีทางรัฐธรรมนูญจึงขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละบุคคลที่ส่งผลให้การปรับใช้และการตีความอาจมีความแตกต่างและขัดแย้งกัน ประเพณีทางรัฐธรรมนูญยังมีความเกี่ยวข้องกับธรรมเนียมปฏิบัติขององค์กรต่าง ๆ ภาครัฐ (Government Conventions) โดยทำงานควบคู่ไปกับธรรมเนียมขององค์กร อาทิ การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรี ธรรมเนียมที่ประพฤติปฏิบัติกันมาระหว่างสถาบันทางการเมือง เป็นต้น ประเพณีทางรัฐธรรมนูญในลักษณะนี้จึงเป็นประเพณีที่เกี่ยวกับจารีต (Customary Conventions) หรือประเพณีที่เป็นเรื่องของกระบวนการหรืองานทางธุรการ (Administrative Conventions) ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาเมื่อฝ่ายการเมืองฝ่าฝืนประเพณีที่ประพฤติปฏิบัติกันมาดังกล่าวที่ปรากฏในปี ค.ศ. 1975 และก่อให้เกิดวิกฤติรัฐธรรมนูญ (Constitutional Crisis)³⁰

วิกฤติรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. 1975

วิกฤติรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นในออสเตรเลีย ปี ค.ศ. 1975 เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของข้าหลวงใหญ่ (Governor - General) ประจำออสเตรเลียในการปลดนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งในปี ค.ศ. 1975 เหตุการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการฝ่าฝืนประเพณีทางรัฐธรรมนูญ และความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง 4 เหตุการณ์ที่สำคัญ กล่าวคือ³¹

²⁸ เฟ็งอ้าง , หน้า 41

²⁹ เฟ็งอ้าง , หน้า 44

³⁰ เฟ็งอ้าง , หน้า 44 - 45

³¹ เฟ็งอ้าง , หน้า 45 - 47

ประการแรก เกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 1974 เมื่อผู้นำฝ่ายค้าน นาย William Sneddon จากพรรค Liberal ซึ่งสามารถคุมเสียงข้างมากของวุฒิสภา (Senate) ได้ใช้วิธีกดดันรัฐบาลให้ลาออกด้วยการไม่อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ (Supply Bills) กรณีนี้ทำให้เกิดสฤฎยวาททางการเมือง รัฐบาลไม่สามารถนำ งบประมาณไปใช้จ่ายเพื่อบริหารราชการแผ่นดินได้และตามประเพณีทางรัฐธรรมนูญของออสเตรเลียถือว่าแม้วุฒิสภามีหน้าที่ในการกั้นกรองกฎหมายที่เสนอมารจากสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็ไม่มีอำนาจยับยั้งกฎหมายที่เสนอมารจากสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรี Gough Whitlam อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญให้ยุบสภาทั้งสองสภาและให้มีการเลือกตั้งใหม่ (Double Dissolution)

ในทางพิธีการอำนาจในการยุบสภาเป็นอำนาจของข้าหลวงใหญ่ (Governor - General) ซึ่งตามจารีตประเพณีทางรัฐธรรมนูญ (Customary Convention) ข้าหลวงใหญ่จะใช้ อำนาจดังกล่าวตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี นาย John Kerr ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นข้าหลวงใหญ่ (Governor - General) ประจำออสเตรเลียในขณะนั้นอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญและตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภาและให้มีการเลือกตั้ง ภายหลังการเลือกตั้ง นาย Gough Whitlam ได้รับเลือกให้กลับเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากสามารถคุมเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่เสียงข้างมากในวุฒิสภายังคงเป็นของพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งมาจากการรวมกลุ่มของพรรคการเมืองหลายพรรค โดยเฉพาะพรรค Liberal และพรรค National Country พรรคฝ่ายค้านใช้กลยุทธ์เดิมในการกดดันรัฐบาลเพื่อให้ลาออกจากตำแหน่งโดยการไม่อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่อยู่แล้วในขณะนั้นได้ทวีความรุนแรงและทรุดหนักลง ภาคเอกชนและประชาชนเปื้อนหน่วยกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น

ประการที่สอง เป็นผลสืบเนื่องจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงในเดือนกุมภาพันธ์ และกันยายน ปี ค.ศ. 1975 เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากพรรค Labour (รัฐบาล) ได้รับการแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งอื่นที่สำคัญ อาทิ ผู้พิพากษาศาลสูง (ศาลฎีกา ตามประเพณีทางรัฐธรรมนูญการตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นเพื่อทดแทน ประธานวุฒิสภาจะต้องแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากพรรคการเมืองเดิมที่ตำแหน่งดังกล่าวได้ว่างลง อย่างไรก็ตาม ประธานวุฒิสภาได้ตั้งบุคคลที่มาจากพรรคฝ่ายค้านขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน ส่งผลให้จำนวนสมาชิกในวุฒิสภของพรรคฝ่ายค้านมีเสียงข้างมากเด็ดขาดยิ่งขึ้น

ประการที่สาม เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1975 เมื่อวุฒิสภาเสนอให้ข้อตกลงให้กับรัฐบาลว่าจะอนุมัติงบประมาณรายจ่ายให้ หากรัฐบาลของนาย Gough Whitlam ยุบสภาผู้แทนราษฎรและประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยเร็ว รัฐบาลภายใต้ นายกรัฐมนตรี Gough Whitlam ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ เนื่องจากเห็นว่ารัฐบาลยังอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่ง

ประการสุดท้าย เกิดขึ้นในวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1975 เมื่อนาย John Kerr ข้าหลวงใหญ่ประจำออสเตรเลียใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ และโดยคำแนะนำของประธานศาลสูง (ศาลฎีกา (Chief Justice) ปลดนายกรัฐมนตรี Gough Whitlam ออกจากตำแหน่ง และได้เชิญนาย Malcolm Fraser เป็นนายกรัฐมนตรีรักษาการ ภายใต้เงื่อนไขสำคัญว่ารัฐสภาจะต้องจัดให้มีการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และรัฐบาลจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งของทั้งสองสภาโดยเร็ว

ในแถลงการณ์ของนาย John Kerr ข้าหลวงใหญ่ประจำออสเตรเลียมีข้อความว่าทางออกเดียวที่สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และคำสัตย์ปฏิญาณที่ได้ให้ไว้ในการดำรงตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าหลวงใหญ่ คือ การยุติการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนาย Gough Whitlam

และจัดให้มีรัฐบาลรักษาการขึ้นเพื่ออยู่ติปัญหาทั้งปวง โดยให้การอนุมัติงบประมาณผ่านพ้นไปด้วยดีและคืนอำนาจให้แก่ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

ภายใต้รัฐบาลรักษาการของนายกรัฐมนตรื Malcolm Fraser การอนุมัติงบประมาณได้ผ่านพ้นไปด้วยดี และรัฐบาลประกาศยุบสภาทั้งสองสภาและให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 1975 และส่งผลให้พรรค Liberal ได้รับเสียงข้างมากทั้งสองสภาและเป็นรัฐบาล และได้รับการเลือกตั้งให้เป็นรัฐบาลจนถึงปัจจุบัน

ภายหลังวิกฤติรัฐธรรมนูญ ออสเตรเลียได้ให้ความสำคัญกับเรื่องเศรษฐกิจมากกว่าเรื่องการเมือง โดยมองว่าผลประโยชน์ของเอกชนคือผลประโยชน์ของชาติและหากการเมืองมีเสถียรภาพ รัฐบาลมีนโยบายที่ตอบสนองประชาชนย่อมส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวม มุมมองนี้ก่อให้เกิดความนิยมในรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองใหญ่เพียงพรรคการเมืองเดียว (Single Party)

ระบบกฎหมายของออสเตรเลีย

รัฐธรรมนูญแห่งออสเตรเลียกำหนดแต่ละมลรัฐและเขตปกครองต่างมีอำนาจในทางนิติบัญญัติอำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการเป็นของตนเองโดยอิสระแยกออกจากการบริหารราชการส่วนกลาง ระบบกฎหมายของออสเตรเลียนี้วิวัฒนาการที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่มีต้นแบบมาจากระบบกฎหมายของอังกฤษที่เป็นกฎหมายจารีตประเพณีถือว่าคำพิพากษาของศาลเป็นกฎหมาย ในเวลาต่อ ๆ มาได้ให้ความสำคัญกับกฎหมายที่ตราโดยรัฐสภาเป็นสำคัญ หากมีปัญหาขัดแย้งกันระหว่างกฎหมายจารีตประเพณีกับ กฎหมายที่ตราโดยรัฐสภาจะถือตามกฎหมายที่ตราโดยรัฐสภา ถ้าหากกฎหมายนั้นตราขึ้นโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเนื่องจากการแบ่งแยกอำนาจระหว่างรัฐสภาสหพันธ์ (รัฐสภาออสเตรเลีย และรัฐสภาของรัฐ และดินแดนที่ปกครองตนเองจึงจำเป็นต้องมีกรรมการที่เป็นอิสระเพื่อตัดสินกรณีที่มีปัญหาขัดแย้งระหว่าง ฝ่ายนิติบัญญัติของสหพันธ์และของรัฐ กรรมการที่เป็นอิสระมีหน้าที่วินิจฉัยว่ากฎหมายขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่รวมทั้งตัดสินข้อขัดแย้งระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติของสหพันธ์และรัฐ คือศาล ไม่ใช่รัฐสภา³²

กฎหมายของออสเตรเลียมาจาก 2 แหล่งสำคัญ คือ กฎหมายลายลักษณ์อักษร(Statute Law) ซึ่งผ่านการตราโดยฝ่ายนิติบัญญัติของราชการส่วนกลาง ของมลรัฐ และเขตปกครองต่าง ๆ กับกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ซึ่งมาจากคำพิพากษาของศาลสหพันธ์รัฐและศาลของรัฐต่าง ๆ³³

สำหรับการตีความกฎหมายของศาลก็ได้รับอิทธิพลแนวความคิดและนิติวิธีในการตีความบทบัญญัติกฎหมายมาจากระบบ Common Law ของอังกฤษ โดยการตีความกฎหมายในประเทศออสเตรเลียมีกรอบนิติวิธีที่รัฐสภาเป็นผู้วางหลักไว้ภายใต้พระราชบัญญัติการตีความกฎหมาย ค.ศ. 1901 (Acts Interpretation Act 1901)³⁴

พระราชบัญญัติดังกล่าวได้วางหลักการเกี่ยวกับการปรับใช้ตัวบทกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศออสเตรเลียและความสัมพันธ์กับกฎหมาย Common Law ของอังกฤษ พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้บัญญัติเรื่องหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาเอกสารและหลักฐานที่บรรดา

³² เฟ็งอ้าง , หน้า 22

³³ เฟ็งอ้าง , หน้าเดียวกัน

³⁴ อ้างแล้ว , รัฐธรรมนูญกับประเพณีทางรัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย , หน้า 39

ผู้พิพากษาสามารถใช้ในการตีความกฎหมายได้และรวมถึงหลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมาย โดยเฉพาะการตีความตามความหมายธรรมดาและการตีความกฎหมายตามเจตนารมณ์ของผู้ร่าง³⁵

5. ระบบศาลของออสเตรเลีย

ออสเตรเลียมีการปกครองแบบสหพันธรัฐ (Federation) โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 6 มลรัฐ และ 2 เขตปกครอง รัฐธรรมนูญของออสเตรเลียกำหนดให้แต่ละมลรัฐและเขตปกครองต่างก็มีอำนาจในทางนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการเป็นอิสระแยกออกจากการบริหารราชการส่วนกลาง (Federation Government) แต่กฎหมายของมลรัฐและเขตปกครองจะใช้บังคับไม่ได้หากขัดแย้งกับกฎหมายของสหพันธรัฐ ออสเตรเลียใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ แต่ในปัจจุบันฝ่ายนิติบัญญัติของทั้งรัฐบาลสหพันธรัฐและมลรัฐกับเขตปกครองได้มีการตรากฎหมายลายลักษณ์อักษรออกมาใช้บังคับเป็นจำนวนมาก โดยที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรเหล่านั้นจะมีการแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเป็นการแก้ปัญหาที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กฎหมายลายลักษณ์อักษรของออสเตรเลียจึงมักจะมีบทบัญญัติจำนวนมาก ระบบศาลของออสเตรเลียค่อนข้างซับซ้อนเพราะมีใช้มีเพียงศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา อย่างในประเทศไทย ศาลออสเตรเลียแบ่งเป็น 2 ระบบ คือระบบศาลของสหพันธรัฐ (Federal Court System) กับระบบศาลของมลรัฐต่าง ๆ (State Court System) ศาลของออสเตรเลียแบ่งได้เป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบศาลของสหพันธรัฐ (Federal Court System)
2. ระบบศาลของมลรัฐต่าง ๆ (State Court System)³⁶

ระบบศาลของสหพันธรัฐ (Federal Court System)

ศาลของสหพันธรัฐ (Federal Court System) จัดตั้งขึ้นโดย Federal Court of Australia Act 1976 เริ่มเปิดทำการเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1977 ในนครและเมืองต่าง ๆ ของออสเตรเลียเพื่อพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีที่กฎหมายบัญญัติให้อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลเท่านั้น นอกจากนี้ศาลสหพันธรัฐยังมีเขตอำนาจเหนือคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแห่งเกาะนอร์ฟอล์ก (The Supreme Court Norfolk Island) คำพิพากษาของ Federal Magistrates Service ในส่วนที่ไม่ใช่คดีครอบครัว และคำพิพากษาของศาลฎีกามลรัฐต่าง ๆ ซึ่งพิจารณาคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลสหพันธรัฐ³⁷

อธิบดีผู้พิพากษา (Chief Justice) ของศาลสหพันธรัฐมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการงานของศาลสหพันธรัฐในการบริหารจัดการ โดยจะมอบอำนาจให้ผู้พิพากษาก็ได้ ส่วนการบริหารงานธุรการจะมีผู้อำนวยการประจำศาล (Registrar of the Court) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการแห่งสหพันธรัฐ (Governor - General) โดยการเสนอของอธิบดี ฯ ผู้บริหารศาลสหพันธรัฐนั้นนอกจากนี้ศาลสหพันธรัฐยังให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานด้านธุรการและการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของคณะกรรมการ

³⁵ เฟ็งอ้าง , หน้า 43

³⁶ อ้างแล้ว , ระบบกฎหมาย ระบบศาล และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการพิจารณาคดีของศาล : กรณีศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย , หน้า 31

³⁷ เฟ็งอ้าง , หน้า 32

วินิจฉัยเฉพาะเรื่อง (Tribunal) ได้แก่ Australian Competition Tribunal , Copyright Tribunal , Defense Force Discipline Appeal Tribunal และ Federal Police Disciplinary Tribunal³⁸

(1) The Federal Magistrates Court มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว คดีล้มละลาย คดีคุ้มครองผู้บริโภคและการประกอบการค้า คดีเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล คดีลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม

(2) The Family Court มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่มีความ ซับซ้อน และคดีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตาม Hague Convention on International Child Abductions

(3) The Federal Court มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดปัญหาจากกฎหมายของสหพันธ์ คดีที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติให้อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลคดีสิทธิบัตรและคดีที่มีการอุทธรณ์มาจาก The Federal Magistrates Court ในส่วนที่ไม่ใช่คดีครอบครัว³⁹

ศาลสูง (the High Court of Australia) เป็นศาลชั้นสูงสุดของระบบศาลยุติธรรมออสเตรเลีย ตั้งอยู่ ณ กรุงแคนเบอร์รา ได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1901 โดยมาตรา 71 แห่งรัฐธรรมนูญ ศาลสูงมีอำนาจในการตีความและบังคับใช้กฎหมาย มีอำนาจพิจารณาคดีกฎหมายใดมีบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือหลักการสำคัญแห่งกฎหมาย และพิจารณาคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลสหพันธรัฐ ศาลฎีกาของรัฐและเขตปกครองต่าง ๆ รวมทั้งศาลครอบครัว (Family Court of Australia) แม้ว่าศาลสูงจะมีอำนาจ

³⁸ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

³⁹ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

พิจารณาคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลต่าง ๆ ข้างต้น แต่สิทธิในการอุทธรณ์ของคู่ความมิได้เป็นไปโดยอัตโนมัติ⁴⁰

คำร้องอุทธรณ์จะต้องได้รับการพิจารณาในเบื้องต้นว่ามีเหตุสมควรตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ คำพิพากษาของศาลสูงถือเป็นการวางบรรทัดฐานทางกฎหมายวิธีพิจารณาความและการบังคับใช้กฎหมายสารบัญญัติให้ศาลยุติธรรมต่างๆทั่วประเทศต้องปฏิบัติตาม⁴¹

การนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกของศาลสูงเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1903 เมื่อมีการผ่านร่างกฎหมาย The Judiciary Act 1903 ประกอบด้วยองค์คณะผู้พิพากษา 3 ท่าน ต่อมารัฐสภาออสเตรเลียได้มีมติเพิ่มจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาในศาลสูงเป็น 5 ท่าน ในปี ค.ศ.1913 ถึงปัจจุบันจำนวนคดีที่ขึ้นมาสู่ศาลสูงมีมากขึ้นทุกปีจนทำให้การพิจารณาคดีของศาลเกิดความล่าช้าเป็นอันมากแนวคิดของการจัดตั้งศาลเพื่อมารองรับคดีบางประเภทที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลสูงจึงได้รับการพิจารณา และในปี ค.ศ. 1976 รัฐสภาผ่านร่างกฎหมาย Federal Court of Australia Act 1976 ส่งผลให้มีการจัดตั้งศาลสหพันธรัฐขึ้นในปี ค.ศ. 1977 และในปีเดียวกันมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้ผู้พิพากษาศาลสูงเกษียณราชการเมื่อมีอายุ 70 ปี เป็นศาลสูงสุดของประเทศออสเตรเลียตั้งอยู่ที่กรุงแคนเบอร์รา มีประธานศาลสูงเป็นประมุขของผู้พิพากษา และมีผู้พิพากษาอีก 6 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก Supreme Court ของศาลมลรัฐ หรือ The Federal Court ศาลสูงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาว่ากฎหมายใดมีบทบัญญัติขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือหลักการสำคัญแห่งกฎหมาย และพิจารณาคดีที่อุทธรณ์จาก The Federal Court กับ The Family Court รวมทั้งคดีจาก Supreme Court ของมลรัฐและเขตปกครองต่าง ๆ⁴²

ระบบศาลของมลรัฐ

ศาลชั้นต้น (Inferior Court หรือ Local Court หรือ Magistrate Court หรือ Justice of Peace) ศาลชั้นต้นนี้พิจารณาพิพากษาคดีโดยผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจเหนือคดีแพ่งและคดีอาญาเล็ก ๆ น้อย ๆ โคนไม่มีลูกขุน⁴³

ศาลชั้นกลาง (District Court) เป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นโดย The District Act 1858 มีเขตอำนาจเหนือคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกิดขึ้นในมลรัฐ ศาลชั้นกลางมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาร้ายแรงโดยมีคณะลูกขุนจำนวน 12 คน เข้าร่วมพิจารณาข้อเท็จจริงด้วย แต่ศาลนี้ไม่มีอำนาจพิจารณาคดีฐานเป็นกบฏ โจรสลัด และฆาตกรรม ซึ่งเป็นคดีที่มีอยู่ในอำนาจของศาลฎีกา (Supreme Court) นอกจากนี้ศาลชั้นกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 750,000 เหรียญ ข้อพิพาทที่เกิดจากคู่สัญญาซึ่งคู่ความสามารถตกลงกันให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นกลางได้ สำหรับในคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายในร่างกายอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุทางรถยนต์นั้น ศาลชั้นกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้โดยไม่จำกัดจำนวนเงินค่าเสียหาย⁴⁴

⁴⁰ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

⁴¹ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

⁴² เฟ็งอั้ง , หน้า 33

⁴³ เฟ็งอั้ง , หน้า 33

⁴⁴ เฟ็งอั้ง , หน้าเดียวกัน

นอกจากนี้ ศาลยังมีอำนาจพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น The Property Relation Act , the Family Provision Act และ the Testator's family Maintenance and guardianship of Infants Act เป็นต้น⁴⁵

ศาลฎีกา (Supreme Court ศาลนี้มีอำนาจพิจารณาคดีชั้นต้นและพิจารณาคดีอุทธรณ์ด้วย กล่าวคือ มีอำนาจเหนือคดีที่มีการอุทธรณ์จากศาลที่ต่ำกว่า และมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่ร้ายแรงและทุนทรัพย์สูงกว่าในศาลชั้นกลางรวมทั้ง Supreme Court ของมลรัฐเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทรัพย์สินทางปัญญาในมลรัฐนั้น ๆ⁴⁶

ประเทศออสเตรเลียมีการนำระบบลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีเนื่องจาก ออสเตรเลียเคยเป็นอาณานิคมของอังกฤษเพราะออสเตรเลียมี "ชาวอะบอริจิน" (Aborigine) เป็นคนพื้นเมืองดั้งเดิม ทำให้ต้องมีการร่างกฎหมายขึ้นเพื่อรองรับชนพื้นเมืองระบบกฎหมายของออสเตรเลียเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นระบบปรปักษ์ที่ทนายความฝ่ายอัยการและทนายฝ่ายจำเลย เป็นผู้ทำการทดสอบหรือมาตรฐานของการพิสูจน์ ที่คณะลูกขุนผู้พิพากษา (My learned friend) ลูกขุนคือบุคคลทั่วไป ชาวบ้านธรรมดาที่ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้รู้กฎหมาย แต่เป็นวิญญูชนที่มีความคิดเป็นปกติแบบคนทั่วไปการคัดเลือกเพื่อเข้ามาเป็นคณะลูกขุนพิจารณาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยในส่วนข้อเท็จจริงของแต่ละคดี เช่น ในคดีละเมิดมีการฟ้องคดีว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ ลูกขุนจะเป็นผู้พิจารณาในประเด็นข้อเท็จจริงที่ว่าการกระทำของจำเลยละเมิดหรือไม่ โดยอาศัยจารีตประเพณีและวิจารณ์ของวิญญูชนที่เรียกว่า common sense มาวินิจฉัย หากคณะเป็นความผิดก็จะทำการเสนอต่อศาลวินิจฉัยว่าเป็นความผิดให้ศาลเป็นผู้ตัดสินความผิดและโทษอีกชั้นหนึ่ง วิธีการเลือกลูกขุนในการพิจารณาคดี เลือกจากประชาชนตั้งแต่ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปที่มีสิทธิในการเลือกตั้งจะสุ่มหยิบมาจากระบบ computer ยกเว้น ผู้พิพากษา ทนาย อัยการ คนไร้ความสามารถ คนพิการ และผู้ป่วย เพราะทั้งนี้จะควบคุมโดยลูกขุน โดย พระราชบัญญัติลูกขุน ปี ค.ศ. 1977 (Jury Act 1977)⁴⁷

การคัดเลือกผู้พิพากษาของประเทศออสเตรเลีย จะคัดเลือกจากทนายความที่มีอายุการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานสูง ส่วนมากผู้พิพากษาจะมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 40 - 50 ปี เกษียณอายุเมื่อครบ 70 ปี การเป็นผู้พิพากษาต้องผ่านการเป็นทนายความมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี เลือกที่ความเชี่ยวชาญในการทำงาน ทั้งนี้ต้องผ่านสถาบันให้คำปรึกษา ผ่านการสอบเป็น Bariter ซึ่ง Bariter มีประมวลจริยธรรมที่เข้มแข็งในการกำกับดูแล ทำให้มีผู้พิพากษาศาลฎีกามีอยู่เพียง 7 คนเท่านั้นจากทั่วประเทศ ที่ทำหน้าที่ดูแลระบบกฎหมายทั้งหมด⁴⁸

ส่วนการไล่ออกผู้พิพากษานั้นต้องผ่านสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาการถอดถอนผู้พิพากษากระทำโดยรัฐสภา⁴⁹

⁴⁵ เฟ็งอ้าง , หน้าเดียวกัน

⁴⁶ เฟ็งอ้าง , หน้าเดียวกัน

⁴⁷ เฟ็งอ้าง , หน้า 34

⁴⁸ เฟ็งอ้าง , หน้า 34

⁴⁹ เฟ็งอ้าง , หน้า 34

6. ศาลสหพันธ์รัฐออสเตรเลีย (the federal court of Australia)

ศาลสหพันธ์ถือเป็นศาลยุติธรรมชั้นสูงสุด โดยศาลสหพันธ์ประกอบด้วยประธานศาลสหพันธ์และผู้พิพากษาอื่น ๆ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครั้งคราวและดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้

จุดประสงค์ของการตั้งศาล เพื่อตัดสินข้อพิพาทตามกฎหมายอย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณาความชอบด้วยกฎหมาย และพัฒนาระบบกฎหมายของเครือจักรภพให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ยังเพื่อมอบบริการที่มีประสิทธิภาพให้กับสังคม และทำการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้รับจากรัฐสภาให้มีประสิทธิภาพ⁵⁰

เขตอำนาจศาล ศาลมีขอบเขตอำนาจครอบคลุมเรื่องทางแพ่งเกือบทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายใต้กฎหมายของสหพันธ์ และสามารถฟ้องร้องในคดีอาญาได้ นอกจากนี้ยังสามารถพิจารณาเรื่องที่เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญ ตามข้อ 39B ของพระราชบัญญัติศาลยุติธรรม ค.ศ. 1976⁵¹

ศูนย์กลางของเขตอำนาจทางแพ่งของศาลเป็นไปตามข้อ 39B (1A) c ของพระราชบัญญัติศาลยุติธรรม เขตอำนาจศาลนี้รวมถึงกรณีที่เกิดขึ้นโดยพระราชบัญญัติของรัฐบาลกลางและขยายไปสู่ประเด็นที่รัฐบาลกลางมีการยกประเด็นอย่างเหมาะสมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียกร้องหรือการป้องกันและเรื่องที่มีการโต้เถียงในประเด็นเรื่องการเมืองของกฎหมายของรัฐบาลกลางด้วย⁵²

ศาลมีเขตอำนาจตาม Judiciary Act เพื่อรับฟังคำร้องในการพิจารณาคดีสำหรับการตีความกฎหมายที่มาจากการตัดสินโดยเจ้าหน้าที่ของเครือรัฐ หลายกรณีเกิดขึ้นภายใต้คำตัดสินทางปกครอง (Judicial Review) พระราชบัญญัติ ค.ศ. 1977 (ADJR Act ซึ่งให้การพิจารณาคดีของฝ่ายบริหารส่วนใหญ่หรือการตัดสินเกี่ยวกับการพิจารณาคดีของเครือรัฐทั้งหมดในการตรากฎหมาย ศาลยังสามารถพิจารณาคำอุทธรณ์จากข้อสงสัยทางกฎหมายจากศาลปกครองกลาง เขตอำนาจศาลอยู่ภายใต้กฎหมายปกครองและรัฐธรรมนูญและการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (NPA) ซึ่งรวมถึงการร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติที่ผิดกฎหมายซึ่งไม่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออสเตรเลียและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ⁵³

ศาลสามารถพิจารณาคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลปกครองกลาง นอกจากนี้ยังมีเขตอำนาจรับคำร้องเร่งด่วนเพื่อพิจารณาคำคัดค้านจากการตัดสินใจของคณะกรรมการวิชาชีพได้⁵⁴

ศาลจะเข้าไปมีส่วนในคำร้องเร่งด่วนของศาลฎีกาของมลรัฐในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา การอุทธรณ์ทั้งหมดในกรณีนี้รวมทั้งการอุทธรณ์จากศาลสูงจะเป็นอำนาจของศาลสหพันธ์⁵⁵

เขตอำนาจศาลของศาลมาจาก Native Title Act 1993 (NTA) ศาลมีเขตอำนาจศาลในการรับฟังและพิจารณาคำขอจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ของชนพื้นเมืองและรับผิดชอบในการไกล่เกลี่ยรับฟังและพิจารณาคำขอจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ดั้งเดิมที่ได้รับการแก้ไขคำขอจดทะเบียนเรียกร้องคำขอจดทะเบียนเพื่อยื่น

⁵⁰ <https://www.fedcourt.gov.au/about/jurisdiction>

⁵¹ เฟ็งอ้าง

⁵² เฟ็งอ้าง

⁵³ เฟ็งอ้าง

⁵⁴ เฟ็งอ้าง

⁵⁵ เฟ็งอ้าง

ข้อตกลงออกจากบันทึกข้อตกลงการใช้ที่ดินของชนพื้นเมืองและคำร้องเกี่ยวกับการถ่ายโอน ศาลยังรับฟังการอุทธรณ์จาก NNTT และเรื่องที่ยื่นภายใต้ ADJR Act ที่เกี่ยวข้อง กับ Native Title Act⁵⁶

อีกประเด็นที่สำคัญของเขตอำนาจศาลเกิดขึ้นจาก Admiralty Act 1988 ศาลมีเขตอำนาจศาลพร้อมกันกับศาลฎีกาของมลรัฐและดินแดนเพื่อรับฟังการเรียกร้องทางทะเลภายใต้กฎหมายนี้เรื่องที่เข้ามาในน่านน้ำออสเตรเลียอาจถูกจับกุมเพื่อจุดประสงค์ในการจัดหาเงินประกันจากเจ้าของเรือและผู้ประกอบการ หากไม่ได้จัดให้มีการรักษาความปลอดภัยผู้พิพากษาอาจสั่งการขายเรือเพื่อจัดหาเงินทุนเพื่อจ่ายค่าสินไหมทดแทน⁵⁷

ศาลมีเขตอำนาจภายใต้ Fair Work Act 2009 และกฎหมายอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องรวมถึงเรื่องที่ต้องพิจารณาภายใต้ Work Act 1996 ภายใต้ Fair Work (Transitional Provisions and Consequential Amendments) Act 2009⁵⁸

เขตอำนาจศาลภายใต้ Corporations Act 2001 and Australian Securities and Investments Commission Act 2001 ครอบคลุมตั้งแต่การแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีชั่วคราวและการเลิกกิจการของบริษัท จนถึงการยื่นขอคำสั่งเกี่ยวกับการระดมทุนการจัดการองค์กรและการประพตมิชอบโดยบริษัท เขตอำนาจนั้นสามารถใช้พร้อมกันได้กับทั้งศาลฎีกาของมลรัฐและดินแดน⁵⁹

ศาลใช้อำนาจภายใต้ Bankruptcy Act 1966 มีอำนาจในการสั่งอายัดทรัพย์ (ล้มละลายกับบุคคลล้มละลายและให้การปลดล้มละลายและการยกเลิก เขตอำนาจศาลมีเรื่องที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานของศาลล้มละลาย⁶⁰

กรณีที่เกิดขึ้นภายใต้ Part IV (ข้อจำกัดทางการค้า และตารางที่ 2 (กฎหมายผู้บริโภคออสเตรเลีย ของ Competition and Consumer Act 2010 เป็นส่วนสำคัญของภาระงานของศาลกรณีเหล่านี้มักก่อให้เกิดปัญหาผลประโยชน์สาธารณะที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ เช่นการควมรวมกิจการใช้อำนาจทางการตลาดในทางที่ผิด การติดต่อเฉพาะหรือโฆษณาที่ผิดกฎหมาย⁶¹

⁵⁶ เฟ็งอ้าง

⁵⁷ เฟ็งอ้าง

⁵⁸ เฟ็งอ้าง

⁵⁹ เฟ็งอ้าง

⁶⁰ เฟ็งอ้าง

⁶¹ เฟ็งอ้าง

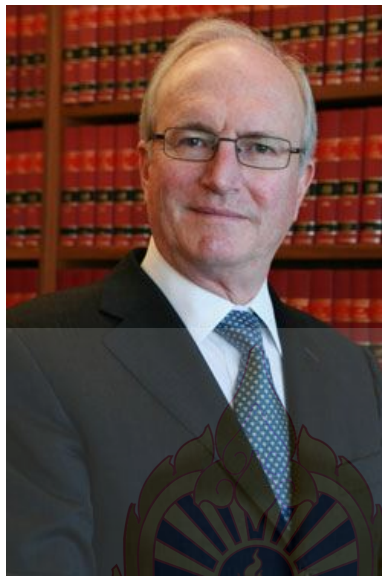
ประวัติประธานศาลสหพันธรัฐออสเตรเลีย

The Hon James Leslie Bain ALLSOP AO

- เกิด : เมษายน พ.ศ. 2496
- การศึกษา : พ.ศ. 2513 จบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมซิดนีย์
พ.ศ. 2517 จบการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยซิดนีย์
พ.ศ. 2523 จบการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต
- ตำแหน่ง : พ.ศ. 2541 ได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของสมเด็จพระราชินีในมลรัฐออสเตรเลียตะวันตก
พ. ศ. 2544 – 2551 ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาศาลสหพันธรัฐออสเตรเลีย และยังทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาของดินแดนแคพิทอลของออสเตรเลีย (พ.ศ. 2546 - 2551)
พ.ศ. 2551 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานศาลอุทธรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ที่ University of Sydney ซึ่งเขาเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ทหารเรือและกฎหมายการเดินทางระหว่างประเทศ
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ประธานศาลสหพันธรัฐออสเตรเลีย

ประวัติผู้พิพากษาที่คณะเข้าเยี่ยมคารวะ

The Hon Alan ROBERTSON

- การศึกษา :** พ.ศ. 2515 จบการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย (เกียร์ตินิยม)
พ.ศ. 2523 จบการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย (เกียร์ตินิยม)
- ตำแหน่ง :** พ.ศ. 2515 – 2526 รับราชการในเมืองแคนเบอร์รา
พ.ศ. 2538 ได้รับการแต่งตั้งเป็นทนายอาวุโสของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์
พ.ศ. 2531 -2549 คณะกรรมการการกฎหมายปกครอง
พ.ศ. 2554 ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาศาลสหพันธรัฐออสเตรเลีย
- ตำแหน่งปัจจุบัน :** ผู้พิพากษาศาลสหพันธรัฐออสเตรเลีย

7. ตัวอย่างคดีของศาลสหพันธรัฐออสเตรเลีย

กรณี Greentree

กรณีนี้เป็นตัวอย่างของการตอบสนองต่อกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นรูปแบบอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก โดย Ayres และ Braithwaite

ในปี พ.ศ. 2545 กระทรวงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของรัฐบาลออสเตรเลีย (DEH) ได้ตระหนักถึงการแผ้วถางพื้นที่ Windella Ramsar ในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ชุ่มน้ำ Gwydir Ramsar ที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาแรมซาร์ในปี พ.ศ. 2542

DEH ได้ตรวจสอบพื้นที่ในปลายปี พ.ศ. 2545 และพบว่าพื้นที่ 20% ถูกกลุ่มเกษตรกรแผ้วถางเพื่อทำการเกษตร หลังจากการตรวจสอบ DEH พยายามที่จะเจรจาต่อรองกับกลุ่มเกษตรกรเพื่อทำการฟื้นฟูพื้นที่ แต่ก็ยังไม่มีผลการดำเนินการทางกฎหมายใด ๆ เพื่อป้องกันการแผ้วถางพื้นที่เพิ่มเติม

การตรวจสอบเพิ่มเติมโดย DEH ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2546 พบว่า 100% ของพื้นที่ได้รับการแผ้วถางไปแล้วกว่า 100 เฮกตาร์ ซึ่งเพิ่มขึ้นหลังจากกระบวนการต่าง ๆ ทางกฎหมายได้ดำเนินการไปแล้ว

ในขั้นตอนแรกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมได้ขอความช่วยเหลือเร่งด่วนให้มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวเพื่อยับยั้งกลุ่มเกษตรกรจากการฝ่าฝืนมาตรา 16 ของการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพตามพระราชบัญญัติอนุรักษ์ พ.ศ. 2542 (Cth) (พระราชบัญญัติ EPBC) โดยกลุ่มเกษตรกรได้ทำการแผ้วถางพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกข้าวสาลี

จากคำสั่งดังกล่าวกลุ่มเกษตรกรได้ร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว แต่ผู้พิพากษา Sackville J ปฏิเสธคำร้องดังกล่าวและให้มีการดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป

จากการพิจารณาคดีกลุ่มเกษตรกรไม่ได้โต้แย้งหรือปฏิเสธถึงเรื่องการแผ้วถางพื้นที่เพื่อเตรียมปลูกข้าวสาลี แต่โต้แย้งว่าการกระทำของกระทรวงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ EPBC และพื้นที่ที่ถูกแผ้วถางไม่ได้ถูกกำหนดอย่างถูกต้องให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำภายใต้อนุสัญญาแรมซาร์ตามพระราชบัญญัติ EPBC

การแผ้วถางและการปลูกข้าวสาลีในพื้นที่นั้นถูกต้องตามกฎหมายเนื่องจากมาตรา 43A ของพระราชบัญญัติ EPBC อนุญาตให้มีการดำเนินการและถือได้ว่าได้รับการอนุมัติอย่างสมบูรณ์ตั้งแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 เพื่อดำเนินการต่อโดยไม่ได้รับการอนุมัติเพิ่มเติมภายใต้พระราชบัญญัติ และในทางเลือกการแผ้วถางไม่ได้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในพื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar

ผู้พิพากษา Sackville J ยกฟ้องข้อโต้แย้งของเกษตรกรโดยให้เหตุผลว่าพวกเขาฝ่าฝืนมาตรา 16 ของพระราชบัญญัติ EPBC

ผู้พิพากษา Sackville J มีคำสั่งห้ามดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและกำหนดให้ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ และลงโทษให้เสียค่าปรับเป็นจำนวนเงิน 450,000 AUD

ภายหลังกลุ่มเกษตรกรได้ทำการยื่นอุทธรณ์แต่ก็ถูกยกฟ้องในที่สุด

คดี Wotton v รัฐควีนส์แลนด์ (หมายเลข 5) ค.ศ. 2016

วันที่ 5 ธันวาคม ค.ศ. 2016 ศาลสหพันธรัฐออสเตรเลียได้มีคำพิพากษาคดีเกี่ยวกับการชุมนุมของชาวอะบอริจินในเกาะปาล์มไอแลนด์ มลรัฐควีนส์แลนด์ กรณีที่โจทก์ยื่นฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมลรัฐควีนส์แลนด์ (QPS) กระทำการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในการปราบปรามการจลาจลที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2004 เป็นเหตุให้ชายชาวอะบอริจินซึ่งอยู่ในการควบคุมตัวของตำรวจเสียชีวิต และอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ QPS ผ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ค.ศ. 1975 (Cth) ในการจัดการสืบสวนเหตุการณ์ตายในระหว่างถูกควบคุมตัวของชาวอะบอริจิน

ข้อเท็จจริงของคดีปรากฏว่าเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 นาย Cameron Doomadgee (หรือเรียกว่า Mulrunji) ชายชาวอะบอริจินอายุ 36 ปี เสียชีวิตระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และรายงานผลการชันสูตรการตายของ Mulrunji พบว่าสาเหตุการเสียชีวิตเป็นผลมาจากความบอบช้ำภายในอย่างรุนแรงที่เกิดจากการทำร้ายร่างกายมากกว่าหนึ่งครั้ง ต่อมา นาย Lex Wotton นักกิจกรรมพื้นเมือง แคนนาคูมนำผู้ชุมนุมได้นำกลุ่มคนที่ไม่พอใจต่อเหตุดังกล่าวออกมาประท้วงจนเกิดเหตุจลาจลและทำให้สถานีตำรวจได้รับความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้ นาย Lex Wotton และผู้เกี่ยวข้องในเหตุจลาจลดังกล่าวถูกดำเนินคดีและได้รับโทษจำคุก ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เสียชีวิตของนาย Mulrunji ไม่มีความผิด

ต่อมาเมื่อนาย Lex Wotton และผู้เกี่ยวข้องกับเหตุจลาจลดังกล่าวจำนวนหนึ่งพ้นโทษแล้วจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลสหพันธรัฐในนามกลุ่มประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติในทางเชื้อชาติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ QPS ในคดีนี้

เมื่อศาลสหพันธรัฐได้พิจารณาแล้วมีคำพิพากษาว่าวิธีดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ QPS ในการจัดการกับชุมนุมของชาวอะบอริจินและการชุมนุมของประชาชนชาวปาล์มไอส์แลนด์ดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมด้วยเหตุทางเชื้อชาติซึ่งรัฐต้องรับผิดชอบ จึงสั่งให้มลรัฐควีนส์แลนด์ชดเชยเงินให้นาย Lex Wotton จำนวน 95,000 ดอลลาร์ และชดเชยให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในคดีนี้ด้วย